

Podpora projektov zameraných na realizáciu vodozádržných opatrení v rámci Operačného programu Kvalita životného prostredia.

Mgr. Zdenka Kurčíková, Ing. Peter Jány
sekcia environmentálnych programov a projektov
odbor riadenia programov

26. marca 2018, Banská Bystrica
Svetový deň vody, Príroda pre vodu

Operačný program Kvalita životného prostredia 2014 – 2020

Prioritná os 2

ADAPTÁCIA NA NEPRIAZNIVÉ DÔSLEDKY ZMENY KLÍMY SO ZAMERANÍM NA OCHRANU PRED POVODŇAMI

Investičná priorita 2.1 – Podpora investícií na prispôsobovanie sa zmene klímy vrátane ekosystémových prístupov

Špecifický cieľ 2.1.1: Zníženie rizika povodní a negatívnych dôsledkov zmeny klímy

Hlavné skupiny podporovaných aktivít:

- A. Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami viazané na vodný tok
- B. Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami realizované mimo vodných tokov
- C. Vodozádržné opatrenia v urbanizovanej krajine (intraviláne obcí)
- D. Aktualizácia máp povodňového ohrozenia a máp povodňového rizika a aktualizácia plánov manažmentu povodňových rizík
- E. Rozvoj metodík pre hodnotenie investičných rizík spojených s nepriaznivými dôsledkami zmeny klímy
- F. Informačné programy o nepriaznivých dôsledkoch zmeny klímy a možnostiach proaktívnej adaptácie

Operačný program Kvalita životného prostredia 2014 – 2020

A. Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami viazané na vodný tok

- 21. výzva vyhlásená v marci 2017, otvorená, **290 mil. €** (EÚ zdroj),
- **prijímatelia:**
 - ✓ nájomcovia/vypožičiavatelia drobných vodných tokov alebo ich úsekov, podľa vodného zákona,
 - ✓ štátne organizácie vykonávajúce správu vodných tokov a správu vodných stavieb,
- **schválených 7 projektov** v sume približne 27 mil. € (EÚ zdroj).

Operačný program Kvalita životného prostredia 2014 – 2020

A. Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami viazané na vodný tok

- východiskový dokument: **Plány manažmentu povodňového rizika** (účinnok realizovaných opatrení sa musí vzťahovať na definovanú geografickú oblasť, v ktorej existuje potenciálne významné povodňové riziko, alebo možno predpokladať jeho výskyt)

Podmienka oprávnenosti aktivít:

- zabezpečenie ochrany pred povodňami na úrovni Q_{100} v geografickej oblasti podľa schválených plánov manažmentu povodňového rizika,
- súlad s požiadavkami článku 4.7 rámcovej smernice o vode.

Operačný program Kvalita životného prostredia 2014 – 2020

A. Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami viazané na vodný tok

Príklady podporovaných opatrení:

Opatrenia zamerané na zvýšenie retenčného potenciálu povodia, napr.:

- obnovením prepojenia toku s údolnou nivou a rozšírenie lužných lesov,
- obnovou sprievodnej brehovej vegetácie,
- rozlievaním do lokalít na to vhodných,
- zaústením vodného toku do močiara resp. mokrad'ových území,
- revitalizáciou meandrov vodných tokov,
- výstavbou meandrujúcich odvodňovacích priekop,
- zväčšovaním povodňovej prietochnosti územia za pomoci znižovania úrovne terénu v blízkosti vodných tokov,
- budovanie zasakovacích rigolov,
- výstavbou poldrov, retenčných nádrží.

Operačný program Kvalita životného prostredia 2014 – 2020

A. Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami viazané na vodný tok

Opatrenia zamerané na zvýšenie kapacity vodných tokov, napr.:

- sklápaním zemných brehov koryta do miernejších a premenlivých sklonov,
- premiestňovaním hrádzí ďalej od koryta,
- odsadzovaním hrádzí a rozširovaním prietochného povodňového profilu,
- znižovaním úrovne beriem,
- odoberaním vyvýšeného terénu po stranách kynety za účelom rozširovania koryta o nové bermy,
- obnova paralelných korýt.

Opatrenia zamerané obnovu prirodzenej morfológie tokov

Opatrenia zamerané na výstavbu/rekonštrukciu vodných stavieb s cieľom zabezpečenia ochrany pred povodňami, resp. zvýšenia ich účinnosti napr. ochranné hrádze, poldre, protipovodňové línie, odľahčovacie kanály.

Operačný program Kvalita životného prostredia 2014 – 2020

A. Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami viazané na vodný tok

Oprávnené na poskytnutie príspevku sú výlučne projekty, ktoré:

- sú realizované **priamo v geografickej oblasti**, v ktorej existuje potenciálne významné povodňové riziko alebo kde možno predpokladať jeho pravdepodobný výskyt, v súlade so schválenými PMPR a
- sú realizované vyššie na toku (**mimo geografickej oblasti**), ktorý vytvára povodňové riziko v geografickej oblasti alebo jeho priameho ale nepriameho prítoku v povodí nad geografickou oblasťou (resp. bližšie k prameňu), pričom ich účinok sa prejaví v geografickej oblasti, v ktorej existuje potenciálne významné povodňové riziko alebo kde možno predpokladať jeho pravdepodobný výskyt, vymedzenej v schválenom PMRP.

Operačný program Kvalita životného prostredia 2014 – 2020

B. Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami realizované mimo vodných tokov

- 18. výzva, vyhlásená vo februári 2017, otvorená, 50 mil. € (EÚ zdroj),
- **prijímatelia:**
 - ✓ subjekty verejnej správy vrátane subjekty územnej samosprávy (obce a vyššie územné celky a nimi zriadené rozpočtové a príspevkové organizácie),
 - ✓ združenia fyzických alebo právnických osôb,
 - ✓ neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby,
 - ✓ fyzické alebo právnické osoby oprávnené na podnikanie.

Operačný program Kvalita životného prostredia 2014 – 2020

B. Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami realizované mimo vodných tokov

- **schválený 1 projekt** v sume 117,2 tis. € (EÚ zdroj),
- podpora opatrení najmä **v extraviláne obcí**, ktoré umožnia **spomalenie odtoku vody z povodia do vodných tokov**, zvýšia retenčnú schopnosť povodia alebo podporia akumuláciu vody v lokalitách na to vhodných podpora najmä opatrení **prírodného charakteru** s využitím zelenej infraštruktúry,

Príklady podporovaných opatrení, zameraných na:

zvýšenie retenčného potenciálu povodia, napr.:

- vytváranie a obnova remízok,
- obnova a doplnenie porastov drevín v krajine,
- zadržiavanie vody vo vhodných geomorfologických útvaroch,
- delimitácia ornej pôdy na trvalý trávny porast ,
- zasakovacie trávnaté pásy na ornej pôde po vrstevniciach alternatívne s vysadením ochranných pásov vegetácie,
- zatrávenie dráhy sústredeného odtoku na úvalinách na veľkoblkoch ornej pôdy, alternatívne vysadenie línie nelesnej drevinovej vegetácie,
- výsadba líniovej nelesnej drevinovej vegetácie bez zápoja – stromoradia,
- výsadba skupinovej nelesnej drevinovej vegetácie,
- delimitácia trvalých trávnych porastov na les – zalesnenie,
- premena polí na lúky v záplavových oblastiach.

Operačný program Kvalita životného prostredia 2014 – 2020

B. Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami realizované mimo vodných tokov

- výstavba malých retenčných a detenčných nádrží na zachytávanie dažďovej vody a vody tečúcej mimo vodných tokov,
- výstavba suchých poldrov a inundačných plôch,
- **vytváranie sústav zberných (záchytných) kanálov** (priekop), ktoré predstavujú vodné stavby na ochranu pred povodňami podľa § 52 ods. 1 písm. b) vodného zákona a odvádzajú zachytenú zrážkovú vodu z povrchového odtoku, ktoré slúžia na zachytenie povrchového odtoku zo svahov najmä nad zastavanými časťami obcí, napr. do:
 - krajinných prvkov transformujúcich povrchový odtok na podpovrchový (napr. zasakovacích pásov, plôch či studní, využitím vsakovacích systémov, tunelov, blokov a pod.),
 - územia vhodného na zaplavenie, napr. využitím prirodzených depresných plôch, mokradí alebo suchého poldra a pod.

Princíp partnerstva - výzva pripravovaná **v rámci pracovnej skupiny** pod Monitorovacím výborom pre OP KŽP
- spolupráca so zástupcami miest a obcí a mimovládnych organizácií.

Operačný program Kvalita životného prostredia 2014 – 2020

B. Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami realizované mimo vodných tokov

Podmienka oprávnenosti aktivít:

- účinnosť sa prejaví minimálne **na znížení Q_{100} o 0,8 %** v príslušnej geografickej oblasti v súlade s príslušným PMPR a zároveň hodnota ukazovateľa „**Počet obyvateľov využívajúcich opatrenia protipovodňovej ochrany**“ bude v geografickej oblasti **minimálne 1** (stanovená na základe Prílohy - Stanovenie hodnoty merateľného ukazovateľa - Počet obyvateľov využívajúcich opatrenia protipovodňovej ochrany),
- navrhované opatrenia musia byť v súlade s článkom 4 ods. 7 Rámcovej smernice o vode.

Oprávnené na poskytnutie príspevku sú výlučne projekty, ktoré:

- sú realizované priamo v geografickej oblasti, v ktorej existuje potenciálne významné povodňové riziko alebo kde možno predpokladať jeho pravdepodobný výskyt, v súlade so schválenými PMPR,
- sú realizované vyššie v povodí, pričom ich účinok sa prejaví v geografickej oblasti, v ktorej existuje potenciálne významné povodňové alebo kde možno predpokladať jeho pravdepodobný výskyt, vymedzenej v schválenom PMPR.

Operačný program Kvalita životného prostredia 2014 – 2020

C. Vodozadržné opatrenia v urbanizovanej krajine (intraviláne obcí)

- **plánované** vyhlásenie výzvy \Longrightarrow apríl 2018, výzva bude otvorená,
- **plánovaná** alokácia na výzvu \Longrightarrow 17 mil. € (zdroj EÚ),
- **prijímatelia:**
 - ✓ subjekty verejnej správy vrátane subjektov územnej samosprávy,
 - ✓ združenia fyzických alebo právnických osôb a neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby.
- výzva je pripravovaná **v rámci pracovnej skupiny** pod Monitorovacím výborom pre OP KŽP v spolupráci so zástupcami miest a obcí a mimovládnych organizácií.

Operačný program Kvalita životného prostredia 2014 – 2020

C. Vodozadržné opatrenia v urbanizovanej krajine (intraviláne obcí)

Cieľ výzvy

- riešenie problémov súvisiacich so zhoršovaním **mikroklímy miest jej prehrievaním** ako aj sucha,

Predmet podpory

- opatrenia na záchyt a zadržiavanie zrážkovej vody **v intraviláne obcí**, a to buď prostredníctvom prvkov **zelenej infraštruktúry** alebo prvkov technického charakteru ako napr. vytváranie bioretenčných systémov na zadržiavanie zrážkovej vody (dažďové záhrady, zberné jazierka), realizácia zelených striech, zachytávanie zrážkovej vody v nádržiach, ktoré je možné ďalej využiť na polievanie zelene,

Deliaca línia s IROP

- v rámci tejto výzvy nebudú podporené projekty, ktoré sú realizované na území v rámci udržateľného mestského rozvoja (UMR) s výnimkou mestskej funkčnej oblasti na území Bratislavského kraja (všetky krajské mestá okrem Bratislavy).

Operačný program Kvalita životného prostredia 2014 – 2020

Prioritná os 1

UDRŽATEĽNÉ VYUŽÍVANIE PRÍRODNÝCH ZDROJOV PROSTREDNÍCTVOM ROZVOJA ENVIRONMENTÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

Investičná priorita 1.3 – Ochrana a obnova biodiverzity a pôdy a podpora ekosystémových služieb, a to aj prostredníctvom sústavy Natura 2000 a zelenej infraštruktúry

Špecifický cieľ 1.3.1: Zlepšenie stavu ochrany druhov a biotopov a posilnenie biodiverzity, najmä v rámci sústavy Natura 2000

Hlavné skupiny podporovaných aktivít:

- A. Dobudovanie sústavy Natura 2000 a zabezpečenie starostlivosti o sústavu Natura 2000 a ďalšie chránené územia (vrátane území medzinárodného významu), ako aj chránené druhy
- B. Zachovanie a obnova biodiverzity a ekosystémov a ich služieb prostredníctvom ich revitalizácie, obnovy a budovania zelenej infraštruktúry
- C. Dobudovanie a skvalitnenie systému monitoringu druhov a biotopov európskeho významu a reportingu
- D. Zlepšenie informovanosti a zapojenia kľúčových sektorov a verejnosti na úseku ochrany prírody a krajiny

Operačný program Kvalita životného prostredia 2014 – 2020

- A. Dobudovanie sústavy Natura 2000 a zabezpečenie starostlivosti o sústavu Natura 2000 a ďalšie chránené územia (vrátane území medzinárodného významu), ako aj chránené druhy

- 22. výzva vyhlásená v apríli 2017, otvorená, **18 mil. €**, schválené ŽoNFP za 13 mil. €, v konaní ŽoNFP za 1,6 mil. €
- **prijímatelia:**
 - ✓ rozpočtové a príspevkové organizácie zriadené MŽP SR s pôsobnosťou v oblasti ochrany prírody,
 - ✓ vlastníci alebo užívatelia pozemkov v chránených územiach okrem fyzických osôb, ktoré nie sú oprávnené na podnikanie (s podmienkou odbornej garancie MŽP SR),
- **Cieľové územia:** chránené územia v rámci celej SR, vo výnimočných prípadoch aj územia mimo chránených území (kde ochrannárske opatrenia prispievajú k splneniu cieľa).

Operačný program Kvalita životného prostredia 2014 – 2020

- B. Zachovanie a obnova biodiverzity a ekosystémov a ich služieb prostredníctvom ich revitalizácie, obnovy a budovania zelenej infraštruktúry

- 29. výzva vyhlásená v septembri 2017, otvorená, **13 mil. €**, z toho 7 mil. € ochrana prírody mimo chránených území, 2,5 mil. € podpora prvkov ZI, 3,5 mil. € spracovanie dokumentov RÚSES / MÚSES (schválené),
- **prijímatelia:**
 - ✓ rozpočtové a príspevkové organizácie zriadené MŽP SR s pôsobnosťou v oblasti ochrany prírody,
 - ✓ vlastníci alebo užívatelia pozemkov mimo chránených území okrem fyzických osôb, ktoré nie sú oprávnené na podnikanie (s podmienkou odbornej garancie MŽP SR),
- **Cieľové územia:** mimo chránených území v rámci celej SR, vo výnimočných prípadoch môže projekt zasahovať aj do chráneného územia (keď ochrannárske opatrenia prispievajú k splneniu cieľa).

ĎAKUJEME ZA POZORNOSŤ

MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SR

Nám. Ľ. Štúra 1, 812 35 Bratislava

www.op-kzp.sk